

Bijlage: Stand van zaken programma innovatie & zorgvernieuwing

Resultaten E-healthweek

- Van 21 tot en met 26 januari 2019 vond voor de derde keer de jaarlijkse e-healthweek plaats. Tijdens deze week organiseerden 310 partners samen meer dan 270 evenementen door heel Nederland om zoveel mogelijk mensen met e-health in contact te brengen en hen de mogelijkheden ervan te laten ervaren.
- De bezoekers van de e-healthweek hebben de bijeenkomst positief gewaardeerd. Uit onderzoek van Nictiz en NIVEL gaf 77% van de bezoekers aan dat ze ook daadwerkelijk met e-health aan de slag gaan.
- Tijdens deze week zijn onder meer
  - De prijs voor de winnaar van de eHealth4All prijsvraag 'Beste app voor iedereen', de beste e-Health-app die voor elke Nederlander geschikt is, uitgereikt;
  - De handreiking voor toegankelijke digitale zorg voor mensen met een beperking is door de Patiëntenfederatie, Ieder(in), MIND, PGOsupport en de Oogvereniging beschikbaar gesteld;
  - Er zijn rondetafelgesprekken georganiseerd met HBO-instellingen om hen een actieve rol te laten spelen in de verspreiding van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van technologie. Tijdens deze bijeenkomst is gesproken over de manier waarop HBO-lectoraten kennis over e-health beschikbaar kunnen stellen aan regionale leernetwerken.

Vooruitblik e-healthweek

- Ook in 2020 organiseert het ECP wederom, samen met onder andere VWS, van 27 januari tot en met 1 februari een e-healthweek waarin gebruikers van zorg kunnen ervaren wat digitale zorg voor hen kan betekenen.

Resultaten zorg voor innoveren (Zvi)

- Zorg voor innoveren (Zvi)¹ geeft voorlichting en advies over mogelijkheden in regelgeving, en adviseert zorgorganisaties en innovatoren over de routes die zij kunnen bewandelen om innovaties op te schalen.
- Zvi is sinds 5 maart 2019 tevens het loket voor de Juiste zorg op de juiste plek. Veldpartijen die hiermee aan de slag gaan, kunnen voor alle vragen over wet- en regelgeving bij Zvi terecht.
- Het afgelopen jaar heeft
  - de website van Zvi ruim 11.000 unieke bezoekers gekregen.
  - Het loket 74 vragen van zorgaanbieders en mkb-ers beantwoord.
  - Zvi 2 cafés georganiseerd rond de thema's implementatie en financiering van innovaties. Deze cafés trokken gemiddeld 70 bezoekers.
  - Daarnaast was Zvi bij 14 conferenties aanwezig met een stand, zoals Games for health en de regiobijeenkomsten voor de juiste zorg op de juiste plek.

Resultaten Challenge verpleeghuizen/Thuis in het verpleeghuis

- Uit de voortgangsrapportage thuis in het verpleeghuis blijkt dat veel verpleeghuizen gebruik maken van technologische innovaties, maar dat die nog niet in de hele organisatie en bij alle bewoners bekend zijn.
- In 2018 heeft de challenge verpleeghuizen plaatsgevonden. Acht verpleeghuizen en hun partnerinstelling hebben bestaande technologie geïmplementeerd waarmee de kwaliteit van leven van de cliënten is verbeterd en het werkplezier van zorgverleners is toegenomen.
- De winnaar van de challenge is tijdens de E-health week 2019 bekend gemaakt: Evean Oostergauw met slim incontinentiemateriaal in samenwerking met zorginstelling Philadelphia.
- De challenge verpleeghuizen is in 2017 gestart in het verlengde van het kwaliteitskader verpleeghuizen. Doel was om te laten zien dat er voldoende technologie voor handen is en dat binnen een jaar implementatie van deze technologie mogelijk is. Tijdens de challenge zijn de organisaties ondersteund door externe bureaus bij de implementatie. Bewust is gekozen voor het

¹ Zorg voor innoveren is een samenwerking tussen vier overheidspartijen: Zorginstituut Nederland, de Nederlandse Zorgautoriteit, ZonMw en het ministerie van VWS.

aanbieden van ondersteuning en geen bijdrage in de kosten van technologie. Ook is de verplichting opgelegd aan deelnemers om een partner te zoeken die al eerder van de technologie gebruik heeft gemaakt.

- Berenschot heeft de challenge geëvalueerd. Er is getoetst op meerwaarde voor de cliënt, de zorgverlener en de zorgorganisatie.
- In het evaluatierapport komt Berenschot tot de volgende observaties:
  - De initiatieven zijn positiever gaan denken over de inzet van technologie in de bedrijfsvoering en ook zijn zij positief gestemd over de meerwaarde van het project voor de cliënt en de professional;
  - Bestaande technologie kan niet een-op-een worden ingezet bij een nieuwe organisaties. Er is sprake van maatwerk en het vraagt aanpassingsbereidheid van de zorgverleners;
  - De inzet op ondersteuning van initiatieven en niet op bekostiging van technologie, blijkt effectief met betrekking tot draagvlak in de organisaties en inbedding in het reguliere bedrijfsproces;
  - Zorgprofessionals moeten een expliciete rol hebben bij de vraagarticulatie voor innovaties;
  - Expliciet kennisdeling in de verpleeghuissector moet actief worden gefaciliteerd;
  - Er moet meer ruimte worden gegeven voor de planfase en pas daarna worden gestart met de implementatiefase.

Vooruitblik Challenge Verpleeghuizen

- Mede op verzoek van uw Kamer zal ook in 2019/2020 een challenge verpleeghuizen worden georganiseerd. Zorgverzekeraars Nederland zal hierbij het voortouw nemen en de observaties uit de evaluatie meenemen.
- Daarnaast wordt de samenwerking en het delen van kennis tussen zorgaanbieders en zorgkantoren de komende periode gestimuleerd en gefaciliteerd via 'Waardigheid en Trots in de regio'. Zo zijn door zorgaanbieders circa 20 plannen ingediend om bijvoorbeeld te investeren in toekomstbestendige ICT-infrastructuur, hardware en software, de mogelijkheden te onderzoeken voor opschaling van zorginnovaties en kennis en ervaring uit te wisselen over de inzet van technologie. Met het ondersteuningsprogramma 'Waardigheid en Trots op locatie' is afgesproken dat implementatieondersteuning geboden kan worden aan zorgaanbieders als uit de scan blijkt dat de implementatie of het gebruik van de zorgtechnologie om aandacht vraagt.

Resultaten Health Innovation School

- Na een eerste aflevering in 2017 hebben Radboud UMC en VWS ook in 2018 samen een succesvolle Health Innovation School georganiseerd, waar 50 deelnemers (patiënten, professionals, medewerkers van verzekeraars, gemeenten, bedrijfsleven en het Rijk) geïnformeerd en geëquipeerd worden om te innoveren in zorg en zorgprocessen.
- De Health Innovation School wordt nu op regionale leest geschoeid. Daarmee wordt bereikt dat deelnemers die ook in het dagelijks leven samenwerken aan innovatie of daar goed aan zouden doen, samen het curriculum doorlopen.
- Door deelname aan Health Innovation School hebben mensen meer inzicht in wat nodig is om innovaties ook in hun zorgpraktijk te realiseren.
- In de eerste regionale Health Innovation School in Zuidwest Nederland, bundelen GGD West-Brabant, het Care Innovation Centre, Innovitapark en Alles is Gezondheid hun krachten. Vijftig innovatieve professionals en (toekomstige) leiders krijgen de mogelijkheid om samen te leren, co-creëren en te implementeren rondom vitaliteit, welzijn en zorg. Voor volgende afleveringen is reeds de nodige belangstelling uit andere regio's.

Resultaten Actieonderzoek Innovatieve Zorg

- In het ZonMw-programma 'Actieonderzoek Innovatieve Zorg' wordt kennis ontwikkeld over innoverende en vernieuwende processen en oplossingen/methodieken in de zorg. Door en tijdens het vernieuwen en verbeteren van zorg wordt kennis opgedaan, waarbij mensen in de zorgpraktijk zich tegelijkertijd professioneel ontwikkelen. De geleerde lessen die hieruit voortvloeien, kunnen ook gebruikt worden voor opschaling en doorontwikkeling elders.

- In 2018 heeft de eerste ronde van dit programma plaatsgevonden²; momenteel loopt de selectie voor de tweede ronde. Met 69 respectievelijk 81 aanvragen is het beschikbare budget aanzienlijk overtekend.
- Naar verwachting starten de nieuwe projecten in het najaar, de honorering wordt binnenkort afgerond. Deze projecten zullen worden verbonden met de lopende projecten, zodat daar ook van wordt geleerd. Belangrijke elementen in de projecten:
  - Leren en verbeteren zoals over zorgprocessen, inrichting van de zorg, taakherschikking, patiëntuitkomsten.
  - Projecten gaan over de zorg rondom de patiënt zo goed mogelijk te organiseren, sluit aan bij zorg op de juiste plek.
  - Het zijn allemaal participatieve trajecten waarin zowel patiënten als zorgprofessionals en onderzoekers actief meedoen.
  - ICT en e-health spelen veelal een belangrijke rol is de beoogde verandering of transitie, maar de innovatie zit ook in het anders organiseren van de zorg.
  - Het gaat veelal om complexe zorg waarin ook wordt gekeken naar de belemmeringen om verbeteringen in te voeren (zoals financiële prikkels, taakopvatting etc.).
  - Wij zullen het actieonderzoeksprogramma dan ook in 2019 continueren.

Resultaten dwarsdenkbijeenkomsten

- Tijdens dwarsdenkbijeenkomsten worden mensen met een opschalingsvraag over hun innovatie samengebracht met partijen die buiten de gebaande paden kunnen denken.
- Sinds 2019 hebben de bijeenkomsten een andere vorm naar aanleiding van een korte evaluatie. Binnen domeinoverstijgende thema's worden drie sprekers uitgenodigd om in gesprek te gaan over hun innovatie en hierbij vooral hun uitdagingen in opschaling samen te bespreken. Zo wordt niet alleen het initiatief maar ook het thema verder geholpen. Voorbeelden van thema's zijn games in de zorg, de combinatie van formele en informele zorg en digitale vaardigheden.
- Partijen die in de nieuwe opzet regelmatig worden uitgenodigd zijn gemeenten, zorgverzekeraars, kennisinstituten en departementen. Door de bijeenkomsten per thema te organiseren en actief relevante partijen uit te nodigen worden de bijeenkomsten druk bezocht.
- Sprekers en deelnemers ervaren de bijeenkomsten als zeer positief. Tijdens de bijeenkomsten worden samen oplossingen bedacht, concepten aangescherpt en er worden tips, ervaringen en een netwerk gedeeld. Op deze manier weten de deelnemers elkaar na de bijeenkomsten gemakkelijk te vinden voor mogelijkheden tot samenwerking en financiering. Zo zijn initiatieven dankzij de bijeenkomsten met zorgverzekeraars in gesprek. Andere partijen hebben landelijke partners gevonden.
- Naast de impact voor de sprekers werden de bijeenkomsten ook inspirerend bevonden voor de deelnemers, wat het innovatieklimaat weer ten goede komt. Gezien de diversiteit aan deelnemers nemen zij allen hun eigen kennis en netwerk mee. Voor echte verandering moeten alle partijen samenwerken, hier weten zij elkaar te vinden. De deelnemers nemen de kennis mee terug naar hun organisatie waarna het uiteindelijk ook in de praktijk terecht komt.

Resultaten Dutch Hacking Health

- Dutch Hacking Health is een jaarlijks evenement waarbij op meerdere plekken in Nederland hackathons worden georganiseerd (voornamelijk door UMC's en gemeenten) met als doel het stimuleren van nieuwe zorgoplossingen. Tijdens deze hackathons bedenken en presenteren multidisciplinaire teams nieuw zorgoplossingen. Deelnemers zijn vaak ondernemers, patiënten, designers, studenten, artsen, ontwikkelaars. Dit jaar organiseerden vier UMC's en de Economic Board Utrecht (EBU) met een groot aantal partners uit zorg en welzijn een hackathon met elk tussen de 100 en 200 deelnemers.
- Tijdens elk hackathon worden winnaars uitgekozen en deze doen vervolgens mee aan de landelijke finale. Vervolgens pakken de winnaars en de overige teams hun ideeën verder op. De

---

² Zie bijlage voor toegekende projecten –

winnaars krijgen ondersteuning van sponsors door middel van adviesgesprekken over het uitvoeren van hun ideeën.

- Op 10 mei vond de landelijke finale plaats waar vijftien regionale winnaars hun case opnieuw pitchten. Er zijn winnaars in de drie categorieën: Best Human Centered Design (Hartmaatje, een spel waarmee hartpatiënten nieuwe contacten kunnen maken om samen activiteiten te ondernemen), Best Data Driven (TimebOKs voor een voor de patiënt inzichtelijke operatieplanning) en Best Innovation (Sleep well baby, verbetert de slaapkwaliteit van baby's op de IC). Ervaringen uit eerdere jaren leren dat het moeite kost om veelbelovende ideeën echt verder te brengen. Sommige deelnemers uit vorige jaren, waaronder de winnaar van vorig jaar Movin(g) Reality zijn bezig met het testen van hun product/idee terwijl anderen hun idee niet verder hebben opgepakt. Belangrijk knelpunt daarbij is dat de deelnemers onvoldoende tijd en ruimte ervaren om met de implementatie aan de slag te gaan
- Dit jaar biedt VWS een prijs aan voor de drie landelijke winnaars om deze te helpen met het uitwerken en implementeren van hun ideeën. Daarnaast is VWS ook betrokken bij het vervolg van de oplossingen en het opschalen van Dutch Hacking Health. Tevens wordt met de organisatie van Dutch Hacking Health geïnventariseerd hoe een vervolg gegeven kan worden aan de hackathons en hoe er meer verbindingen gelegd kunnen worden tussen partijen met de juiste kennis en ervaring en starters zoals de deelnemers van de hackathons. Ook het creëren van voldoende ruimte en tijd voor de implementatie van de ontwikkelde innovaties komt daarbij aan de orde. Commitment op bestuurlijk niveau van de deelnemende organisaties is daarbij cruciaal.

Resultaten Topsectorenbeleid

- Recentelijk is uw Kamer door de staatsecretaris van Economische Zaken en Klimaat (EZK) geïnformeerd over de invulling van het vernieuwde topsectorenbeleid³.
- Doelstelling van dit beleid is om economische kansen meer te verbinden aan maatschappelijke uitdagingen.
- VWS heeft op het thema gezondheid en zorg een aantal missies geformuleerd waarin de topsectoren worden uitgedaagd op sociale innovatie en de-implementatie van ondoelmatige zorg. Een van de missies is expliciet gericht op de vernieuwing van de organisatie van zorg. 1 juli 2019 komt de topsector LSH met de invulling van de missies in hun kennis- en innovatieagenda (KIA).
- Deze KIA's bepalen weer de verdeling van beschikbare middelen voor het topsectorenbeleid.

Resultaten Seed capital regeling

- In 2019 is - in samenwerking met het ministerie van (EZK) - een nieuwe, derde e-health tender van de Seed Capital regeling opengesteld. Het budget van VWS voor deze tender is € 9 mln. De inschrijving is inmiddels gesloten en in de zomer wordt bekend welke investeringsfondsen een financiële bijdrage zullen ontvangen vanuit deze derde e-health tender.
- Dit budget wordt ingezet om de bijdrage van private investeerders aan het investeringsbudget te matchen, tot een maximum van € 6 mln. per investeringsfonds. Hierdoor komt er in totaal minimaal € 18 mln. beschikbaar voor investeringen in veelbelovende innovatieve (eHealth)startups. Doel van deze eHealth tender is eHealth-/zorginnovaties sneller op te schalen, zodat ze onderdeel van het zorgproces worden en de patiënt er in heel Nederland gebruik van kan maken.
- In 2017 zijn op grond van de Seed capital regeling twee eHealth tenders opengesteld van in totaal circa € 12,8 mln. voor vier eHealth Seedfondsen. De fondsen zijn Blue Sparrows Medtech Finance, Health Innovation Fund III, Healthy.Capital I en Holland Venture Zorginnovaties II. Met de inleg van de private investeerders in is in totaal circa € 25,6 mln. beschikbaar voor veelbelovende (eHealth)startups.

---

³ Tweede Kamer der Staten-Generaal 2018-2019 33009 nr. 70

- De genoemde Seedfondsen hebben geïnvesteerd in tien zorg-gerelateerde startups. Zes van deze startups zijn eHealth startups. Voorbeelden van eHealth startups waarin is geïnvesteerd zijn: Livassured (Nightwatch, oplossing voor epilepsie patiënten), RelieVR (Virtual Reality oplossing voor chronische pijnbestrijding) en MedApp (oplossing waarmee therapietrouw van medicijngebruikers wordt bevorderd).

Resultaten Juiste zorg op de juiste plek (JZOJP)

- In het kader van de beweging naar de Juiste Zorg op de Juiste Plek zijn in het afgelopen jaar vijf regio-bijeenkomsten georganiseerd, waar veelbelovende initiatieven werden gedeeld en verbindingen werden gelegd.
- Vanuit deze bijeenkomsten wordt nu een lerende community van innovatoren gesmeed, die wordt ondersteund met verschillende instrumenten:
  - Een ondersteuningsprogramma voor regionale samenwerking bij ZonMw dat financiële middelen beschikbaar stelt voor partijen die met de implementatie van JZOJP aan de slag gaan;
  - Een website en ondersteuningsloket met goede praktijkvoorbeelden, waar partijen contact mee kunnen opnemen en vragen kunnen stellen (aan elkaar en aan VWS);
  - Op 7 mei jl. is de website www.regiobeeld.nl, ontwikkeld door het RIVM, waarmee regio's inzicht krijgen in de huidige en toekomstige gezondheidssituatie van de bevolking en de zorg- en ondersteuningsvraag die daaruit voortvloeit. In de eerste twee dagen dat de website live was is deze 4.500 keer bezocht.
- Voor de zomer zal ik uw Kamer separaat informeren over de stand van zaken met JZOJP.

Resultaten e-healthmeetlat

- Zorgbelang heeft voor de regio's Brabant, Gelderland en Zeeland in kaart gebracht hoe het per instelling staat met het gebruik van e-health: <https://ehealthmeetlat.nl/>.
- Gebruik van de website leidt er onder meer toe dat zorginstellingen zich aan elkaar gaan spiegelen en daarmee ook stappen zetten op dit terrein.
- Inmiddels heeft Zorgbelang een reeks bijeenkomsten gepland in de genoemde provincies, waarin zorgpartijen met elkaar verkennen welke randvoorwaarden nodig zijn om de juiste zorg en juiste plek te leveren en daar samen stappen in te zetten.
- Doelstelling is om aan het einde van het jaar een staande coalitie te hebben in deze provincies die in gezamenlijkheid werk gaan maken van de transformatie van zorg in die regio's.

Resultaten Health Deals

- In juni 2018 is met 21 partijen de Health Deal 'e-health tools voor kwetsbare jongeren' gesloten. Het doel is om nieuwe validatiemethoden voor e-health tools te ontwikkelen voor kwetsbare jongeren. Hierbij wordt nu gefocust op de regio Nijmegen, met de ambitie om daarna verder uit te breiden.
- Met 23 partijen is in april 2019 ook de Health Deal 'I-JGZ' getekend. Daarin is afgesproken om te komen tot een geïntegreerde en gepersonaliseerde toepassing van digitale innovaties voor ouders en JGZ-professionals.
- In totaal zijn 6 Health Deals bezig met de uitvoering.
  - De oplossingen in de Health Deal 'Academy Het Dorp' wordt samen met mensen met een beperking bedacht en getest. Dat maakt dat deze oplossingen in vruchtbare grond landen
  - De Health Deal 'Beslisondersteuning in de oncologie' is in oktober 2018 afgerond. In deze Health Deal is uitgezocht waaraan IT-systemen moeten voldoen om in de oncologische zorg gebruikt te worden. Deze deal heeft niet opgeleverd wat de partijen beoogden, vooral omdat de onderlinge verwachtingen niet helemaal synchroon liepen. De deal heeft wel geleid tot het creëren van netwerken en het uitwisselen van kennis en ervaringen op het gebied van beslisondersteuning in de oncologische zorg. De ambitie blijft onveranderd en het is goed om te zien dat inmiddels andere initiatieven zijn die op onderdelen van

beslisondersteuningssystemen aan deze ambitie kunnen bijdragen. Ook zijn de lessen van deze Health Deal in volgende deals opgepakt.

- De Health Deal 'Stimulering gezondheid door persoonlijke preventie via e-Health' heeft als doel om inzicht in de eigen gezondheid als startpunt te nemen voor een gezonder leven. E-health-toepassingen dragen hieraan bij, aangezien deze instrumenten de zelfregie en zelfredzaamheid bevorderen. Dit kan leiden tot gezond gedrag. Met deze Health Deal zetten de deelnemers zich in om e-Health instrumenten voor persoonlijke preventie toegankelijk te maken voor alle Nederlanders. De uitvoering van de health deal loopt goed. Het aantal gebruikers van de Persoonlijke Gezondheidscheck stijgt. Daarnaast komt een integratie op gang tussen Heel Nederland Gezonder en de health deal.
- De Health Deal 'Chronische pijn' wil de behandeling van chronische pijnpatiënten verbeteren door het invoeren van de nieuwe zorgstandaard chronische pijn. Dit moet leiden tot hogere gezondheidswinst voor deze patiënten en lagere kosten. In de living labs wordt gewerkt aan de (regionale invulling van de) implementatie van de zorgstandaard.

Resultaten Health Impact Bonds

- Een Health Impact Bond (HIB) is een financieringscontract waarbij een project wordt (voor)gefinancierd vanuit de maatschappelijke besparingen die het realiseert.
- Al eerder is voor de ondersteuning van multiprobleemgezinnen een HIB gesloten met Sociaal hospitaal, Zorgverzekeraar CZ, gemeente Den Haag, PGGM en ING die ondersteund is door Stichting Society Impact. Sociaal Hospitaal ondersteunt multiprobleemgezinnen door het maken van maatwerkplannen. Aan de hand van het maatwerkplan dat met en voor het gezin wordt opgesteld, wordt ondersteuning gericht ingezet, waardoor voorkomen wordt dat hulpverleners onnodig bij een gezin betrokken zijn. Daarnaast worden voor de gezinnen oplossingen gezocht die reguliere zorgprofessionals niet kunnen bieden. Zo is er bijvoorbeeld een maatwerkbudget dat kan worden ingezet om financiële problemen op te lossen of te voorkomen. In april 2019 nemen 150 gezinnen deel aan het schuldenlab070 in Den Haag.
- in Almelo wordt via een HIB de zogenoemde 'doorbraakmethode' breed ingezet voor kwetsbare gezinnen in de stad. In 2018 zijn 25 gezinnen hiermee geholpen. Voor komend jaar wordt dit uitgebreid naar 375. Ook hier krijgen gezinnen gecoördineerde en gerichte hulp bij bijvoorbeeld financiële problemen, dreigende huisuitzetting, gezondheidsklachten of alcohol- en drugsverslaving. Dit in tegenstelling tot de traditionele methode, waarbij er veelal een stapeling is van opeenvolgende zorg- en hulpverleningstrajecten.
- In 2017 is een HIB gesloten met als doel werknemers die kanker hebben (gehad) te ondersteunen bij een snellere, succesvolle terugkeer naar werk. De aanpak besteedt extra aandacht aan ziekteverwerking, skills en resources. In het onderzoek bij deze HIB worden 140 werknemers met kanker gedurende twee jaar begeleid en gevolgd bij deze nieuw ontwikkelde intensieve re-integratieaanpak. Onderzocht wordt of de aanpak daadwerkelijk effectief is en wat de werkzame elementen zijn. Verzekeraar De Amersfoortse (de opdrachtgever), arbodienst ArboNed en re-integratiebureau Re-turn (de uitvoerders), ABN AMRO Social Impact Fund en Start Foundation (de investeerders) werken in deze Health Impact Bond samen om de doelgroep sneller en succesvoller te laten terugkeren in hun werk. SZW en VWS zijn bij deze HIB betrokken. Het onderzoek, uitgezet door ZonMw, wordt uitgevoerd door TNO met Tilburg University/Tranzo. Eind 2020 worden de resultaten verwacht.

Resultaten Gezonde Mening

- VWS ondersteunt Gezonde mening, een landelijk gebruikerspanel van zorggebruikers en zorgverleners met als doel zorginnovaties beter te laten aansluiten bij de behoefte van de eindgebruiker (zowel burgers, patiënten-cliënten, mantelzorgers als (toekomstige) professionals) binnen de preventieve, curatieve en langdurige zorg.

- Het panel kent inmiddels 500 leden en krijgt feedback van circa 45 patiënt-experts. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar de wijze waarop het panel doorontwikkeld kan worden en onderscheidend kan blijven ten opzichte van andere expertpanels.

Resultaten vliegwielfcoalitie

- Op initiatief van de Patiëntenfederatie is in 2017 een brede coalitie van zorgpartijen het 'Vliegwielf' initiatief gestart om enkele bewezen effectieve digitale zorginnovaties landelijk te helpen opschalen.
- De coalitie heeft 2 innovaties geselecteerd: telebegeleiding van hartfalenpatiënten en digitale keuzehulpen ter ondersteuning van patiënten bij hun keuze voor een behandeling.
- De vier grote zorgverzekeraars hebben de twee opschalingsgebieden in hun inkoopbeleid opgenomen als invulling van de strategie gericht op bijvoorbeeld zorg veilig (dichter bij) huis en samen beslissen/patiënt als partner.
- Met verschillende zorgaanbieders zijn hierover afspraken gemaakt, mede ondersteund door de aanjaagfunctie van de vliegwielfcoalitie, zoals Bernhoven, Rivas, Jeroen Bosch, Haga ziekenhuis, Isala en Tergooi. De gesprekken verschuiven (langzaam) van innovatie-financiering naar structurele financiering.
- Hoewel dit natuurlijk mooie resultaten zijn, valt hier ook wel wat op af te dingen. Het aantal patiënten wat toegang heeft tot de nieuwe vormen van zorg is nog steeds klein. Hierop is een forse inspanning nodig en het is een prioriteit voor het vliegwielf om daar in 2019-2020 een aanjagende en ondersteunende rol in te vervullen.
- Dit jaar beslist de Vliegwielfcoalitie of er, naast focus op opschaling van gebruik van telebegeleiding hartfalen en digitale keuzehulpen, nog één of enkele andere toepassingsgebieden worden gekozen

Resultaten Veelbelovende Zorg Sneller bij de Patiënt

- Het doel van de subsidieregeling Veelbelovende zorg is het versnellen van de toegang van de patiënt tot potentieel veelbelovende zorg via opname in het basispakket. Zoals in de reactie op de e-healthmonitor⁴ aan uw Kamer is gemeld, is regeling is op 1 februari 2019 in werking getreden. Voor deze regeling is jaarlijks maximaal 69 miljoen euro beschikbaar.
- Via deze regeling is het mogelijk een tijdelijke financiering te krijgen voor behandelingen die veelbelovend lijken maar nog niet uit het basispakket worden vergoed.
- Inmiddels hebben 24 partijen zich gemeld voor deze regeling.

Resultaten Toetsingskader e-health Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

- Op 16 november 2018 heeft de IGJ een toetsingskader e-health gepubliceerd. Dit kader is gebaseerd op bestaande wet- en regelgeving en geldende veldnormen. Het kader geeft aan wat de IGJ in het toezicht op de bestaande regels en normen op dit moment vooral belangrijk vindt vanuit het oogpunt van kwaliteit en veiligheid.
- De IGJ gebruikt het toetsingskader bij inspectiebezoeken aan zorgaanbieders op het gebied van e-health. Zorgaanbieders kunnen het kader ook zelf inzetten als ondersteuning bij het inrichten van goede organisatorische randvoorwaarden voor het gebruik van e-health in de zorg. De IGJ heeft op basis van het kader inmiddels ruim 30 bezoeken afgelegd.
- De IGJ heeft dit kader toegelicht tijdens diverse e-healthcongressen en in gesprekken met een aantal zorgkoepels. VWS gaat met IGJ bezien op welke wijze dit kader nog beter onder de aandacht van instellingen gebracht kan worden.

Resultaten Bekostiging

De NZa stimuleert opschaling van veelbelovende innovatieve zorg.

- Per 2019 heeft de NZa in overleg met veldpartijen:

---

⁴ Kamerstukken 2018-2019, 27529 nr. 165

- het mogelijk gemaakt dat de huisarts een consult kan declareren wanneer een consult op afstand bijvoorbeeld via beeldbellen vergelijkbaar is met een consult in de spreekkamer;
- het voor ziekenhuizen eenvoudiger gemaakt om monitoren op afstand samen met de zorgactiviteiten voor e-health (consulten op afstand) af te laten leiden naar een declarabel product.
- De NZa heeft in 2019 een nieuwe Wegwijzer bekostiging e-health gepubliceerd die de ruimte in de regels voor digitale zorg toelicht.
- Daarnaast zijn de experimenten in het kader van de Beleidsregel innovatie belangrijk. Per 2019 is o.a. de gecombineerde leefstijlinterventie van experimentele prestatie overgegaan naar de reguliere bekostiging.
- Verder adviseert de NZa de integrale zorgregio's (Ameland, Goeree-Overflakkee, Amsterdam-Noord, Groene Hart, en additionele in 2019).
- Voorts heeft de NZa:
  - een rapport over samenwerking en bekostiging in de palliatieve zorg uitgebracht,
  - een standpunt over preventie in de bekostiging naar buiten gebracht,
  - informatiekaarten zoals over preventie gepubliceerd,
  - voor de eerste maal een innovatiecongres gehouden,
  - de mogelijkheden voor innovatie op congressen toegelicht
 en neemt ze deel aan samenwerkingen als Zorg voor innoveren en de Vliegwielfcoalitie van de PFN.

Vooruitblik bekostiging

In 2019 gaat de NZa o.a.:

- In gesprek met veldpartijen over de bekostiging van digitale zorg thuis in de langdurige zorg en de wijkverpleging. Doel is om in 2020 te komen tot aanpassingen in de bekostiging die de inzet van digitale zorg stimuleert.
- Goede voorbeelden van digitalisering en samenwerking tussen zorgkantoren en zorgverzekeraars onder de aandacht brengen.
- Stimuleren dat verzekeraars volgend optrekken als het gaat om de inkoop van zorg. De NZa wil de inkoop van e-health ook betrekken bij het toezicht op zorgplicht en de gesprekken die zij in dat kader heeft met de verzekeraars en zorgkantoren.
- Aandacht besteden aan de inkoop van ICT door zorgaanbieders. NZa gaat met zorgaanbieders in gesprek om te bezien of zij gezamenlijk kunnen optrekken bij de inkoop van ICT, om zo eisen te kunnen stellen aan het gebruik van bijvoorbeeld (open) standaarden.
- In gesprek met zorgkantoren om hen te wijzen op de mogelijkheden binnen de huidige systematiek van zorgzwaartepakketten om nieuwe vormen van zorg te bekostigen.
- Een tweede congres innovatie voorbereiden, met de nadruk op het praktisch verder helpen van innovatie-initiatieven in de zorg
- Nog nadrukkelijker de bekostiging tegen het licht houden om bijvoorbeeld preventie eenvoudiger te maken.
- Deelnemen aan samenwerking waarin de NZa eerder in de ontwikkeling van start- en scaleups de mogelijkheden van bekostiging onder de aandacht kan brengen (bijvoorbeeld via Hii Holland)
- De mogelijkheden van de bekostiging van netwerken van zorg uitbreiden.

Resultaten bevorderen (regionale) samenwerking zorg en bedrijfsleven – VWS en VNO-NCW

- VNO-NCW en VWS hebben gezamenlijk bijeenkomsten georganiseerd om samenwerking tussen zorg en bedrijfsleven (industrie, werkgevers, financiers) te versterken. Tijdens deze bijeenkomsten is gekeken hoe de digitale transformatie naar juiste zorg op de juiste plek te bevorderen. Gezamenlijk doel is het stimuleren van doelmatige zorg en het makkelijker opschalen van veelbelovende innovatieve voorbeelden.

- Focus bij deze (en volgende) bijeenkomsten van VWS en VNO-NCW ligt op transformatie van medisch specialistische en chronische zorg (van wachtkamer naar woon- of werkkamer) in regionale context. Daarbij wordt ingezoomd op de rol van bedrijfsleven bij het stimuleren van digitale uitwisseling van gegevens tussen professionals onderling, en met patiënten.
- In 2019 en verder werken we met regionale en landelijke stakeholders aan concrete afspraken en handvatten om (primair in regionale context) de samenwerking tussen zorg en bedrijfsleven voor de transformatie naar juiste zorg op de juiste plek te vergroten.

Toezegging uit AO Zorgverzekeringswet

Tijdens het algemeen overleg Zorgverzekeringswet van 10 april jl. heeft de minister voor Medische Zorg en Sport uw Kamer de toezegging gedaan dat wordt uitgezocht in hoeverre de medische richtlijnen de implementatie van slimme zorg thuis bij diabetes in de weg staan.

Uit navraag bij verschillende partijen (NDF, DVN, NVZ, NFU, NZa, NIV en ZN) is gebleken dat er in de medische richtlijnen geen verplichtingen zijn opgenomen dat de reguliere (controle)afspraken fysiek in het ziekenhuis moet plaatsvinden. Bij de start van de zorgverlening is dit vaak wel wenselijk. Vervolgens kan het consult op een andere wijze gevoerd worden, zoals via beeldbellen of e-consult.

Wat wel werd aangegeven, is dat patiënten die een slimme sensor gebruiken voor hun diabetes vaak tot een doelgroep behoren die ook voor andere onderzoeken of consulten naar het ziekenhuis moeten komen. Andere redenen waarom mensen met diabetes nog wel vaak naar het ziekenhuis moeten komen, is onder andere dat men de perceptie heeft dat dit verplicht is of nodig om de DBC te openen, of simpelweg uit gewoonte. Daarnaast kan het zo zijn dat de verzekeraar dergelijke voorwaarden stelt om tot vergoeding van de sensor over te gaan.

In de lijn met het organiseren van de juiste zorg op de juiste plek en de afspraken uit de hoofdlijnakkoorden is het van belang dat wij elkaar scherp houden en met elkaar proberen te voorkomen dat een patiënt onnodig naar het ziekenhuis gaat, terwijl dit ook via een e-consult of beeldbellen plaats kan vinden. De minister voor Medische Zorg en Sport zal dan ook met betrokken partijen bekijken hoe mensen met diabetes en hun professionals meer kunnen worden geattendeerd op het feit dat een fysiek bezoek aan het ziekenhuis voor een controleafspraak lang niet altijd nodig is.